



Úpravy a zmeny vo fungovaní verejnej správy v okrese Dobšiná v rokoch 1938 – 1940

prof. PhDr. Pavol Tišliar, PhD.

APVV č. 20-0199 „Transformácia populačného vývoja na Slovensku v regionálnom pohľade od konca 19. do polovice 20. storočia“.

Považská Bystrica, 9. – 10.9.2021, Regióny v dobe neslobody

Územné zmeny Slovenska v rokoch 1938 a 1939

- Konferencia v Mníchove (september 1938)
- Autonómia (október 1938)
- Arbitráž vo Viedni (november 1938)
- Dohoda v Zakopanom (december 1938)
- malá vojna (marec/apríl 1939)



Územnosprávne usporiadanie
na Slovensku k 1.1.1940

Územné zmeny a obyvateľstvo Slovenska v rokoch 1938 a 1939

Obyvatelia a okresná správa zabratého územia 1938/1939

Štát	celé okresy	časti okresov	príslušníci ČSR/SR	cudzinci/iní št. príslušníci
Nemecko	-	1	14487	1079
Poľsko	-	5	9719	195
Maďarsko	8	21	874054	27209
celkom	8	27	898260	28483
Slovensko 1938 (krajinský súpis)	-	-	2505665	150761

Dočasné úpravy verejnej správy v rokoch 1938-1939

Úpravy podnietené územnými zmenami:

- Rozdelenie území okresov štátnymi hranicami
- Zmeny notárskych, súdnych, daňových, colných, zdravotných obvodov
- Zmeny na úrovni obcí – rozhraničovacie práce (vládný komisár)
- Strata sídel okresov – evakuácia do nových sídel
- Zastavená činnosť okresnej samosprávy (neschopnosť uznášať sa) – presun kompetencií na okresných náčelníkov → správny dualizmus v okresoch

Zákon o verejnej správe vnútornej z roku 1939 (1.1.1940)

- župy (samospráva) → okresy (bez samosprávy) → notariáty → obce

Okres Dobšina a vytýčenie jeho nových hraníc



- 4.11.1938 – určené nové sídlo (14 okresov)
- 31 obcí
- Pača a Rakovnica
- odstúpených 21 s okresným mestom
- 11.11.1938 – obsadený juh po demarkačnú čiaru
- evakuácia úradu, personálne problémy na OÚD
- sťahovanie okresného súdu, daňového úradu, okresné veliteľstvá HG, HM, Okresná sprostredkovateľňa práce v Dobšinej, spolky...

Okres Dobšina a vytýčenie jeho nových hraníc

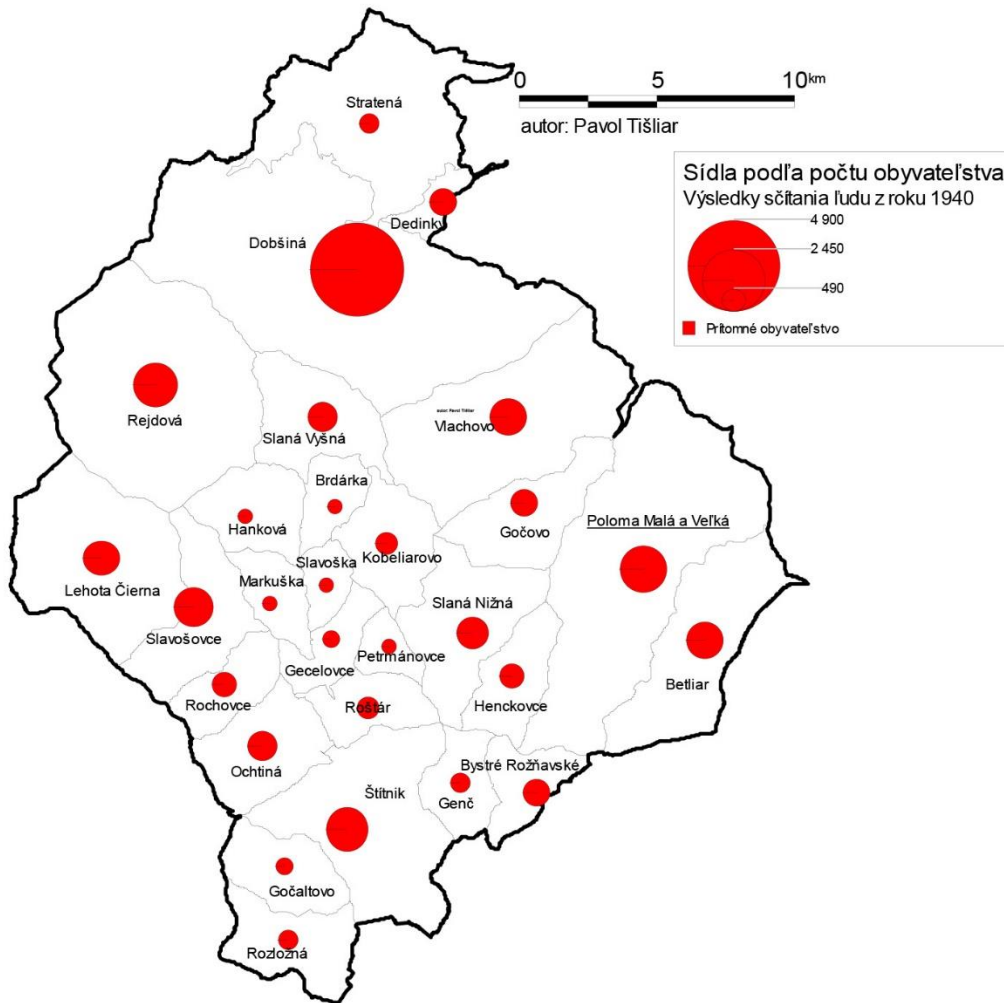


Notárske obvody:
zmeny sa týkali južnej
časti kvôli novým
hraniciam

Četnícke (žandárske)
stanice, stále a dočasné
- Okresné četnícke
veliteľstvo v Dobšinej
(Brezno→Levoča)

Do obcí vládni komisári
(1938/1939)

Okres Dobšiná a jeho obyvateľstvo



Rozloha: 563 km²

1938: 21 839 obyvateľov.

1940: 20 689 prítomných

Národnostne: 86%

slovenská, 6% nemecká

Po územných zmenách z
cca. 36 400 osôb v sčítaní
1930 - okres stratil spolu
s odstúpeným územím
približne 40% obyvateľov.
z nich však viac ako tretina
slovenskej a českej
národnosti

Bezprostredný dopad zmien na obyvateľstvo okresu

- Dopravné a zásobovacie problémy (Memorandum 18 obcí autonómnej vláde)
- Prerušená železnica vytýčením demarkačnej čiary – budovanie nového spojenia so štítnicko-slavošovskou dolinou, budovanie potravných družstiev
- Nezamestnanosť (732 osôb k 1.1.1939)



Ďakujem za pozornosť